

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3678 Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NO. 287. — ŠTEV. 287. NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 8, 1933. — PETEK, 8. DECEMBRA 1933. TELEFON: CHelsea 3-3678 VOLUME XII. — LETNIK XII.

ADMINISTRATOR JOHNSON JE POSVARIL INDUSTRIJO

NARODNI DELAVSKI SVET BO PREISKAL VZROKE ŠTRAJKOV V RAZNIH FORDOVH TOVARNAH

Ako ne bodo hoteli delodajalci priznati delavcem pravic, bo izdal prihodnji kongres strožje odredbe. — Dosedaj so industrijalci pravilnik prostovoljno podpisali, v bodoče bodo pa prisiljeni to storiti. — Ford poziva k sodelovanju.

Včeraj je govoril na konvenciji zveze tovarnarjev industrijalni diktator general Hugh S. Johnson. Konvencija se je vršila v newyorškem hotelu Waldorf Astoria.

Svojim poslušalcem je rekel, da prav dobro ve, kaj jih teži. Teži jih strah pred organiziranim delavstvom.

— Toda pomislite, — je dejal, — ako vlada poziva tovarnarje in podjetnike, naj se organizirajo, bi ne bilo prav, če bi kak tovarnar odrekal delavcem isto pravico.

— Ako bodo delodajalci tudi v bodoče vodili nazadnjaško propagando, bo izdal kongres za delavce ostrejšo zaščitno postavbo. Prav lahko se zgodi, da bo trideseturni delovnik postavno uveden.

— Dosedaj je vsak tovarnar pravilnik prostovoljno podpisal. Ako se bodo tovarnarji pravilniku upirali oziroma ne bodo izpolnjevali njegovih določb, bo kongres tudi v tem oziru uveljavil prisilno postavbo.

Johnson je rekel, da je ameriški dolar najboljši denar na svetu ter je odločno zagovarjal predsedniškovo valutno politiko. Po njegovem mnenju si predsednik ničesar drugega ne prizadeva kot nasilno preprečiti inflacijo.

Zatem se je vrnil Johnson na politično polje ter je obdolžil republikance, da skušajo diskreditirati zvezno vlado, češ, da je to za njih edina možnost, da zopet pridejo k moči.

Republikanska glasila so raztrobila v svet, da skuša vlada uvesti cenzuro nad časopisjem, kar pa seveda ni resnica.

Nekateri še vedno ostro kritizirajo predsednika in njegova prizadevanja.

Tako je na primer objavil Wilford J. King, ki je profesor na Columbia University, članek, v katerem pravi:

— Če hoče vlada umetno pribaviti delo in omejiti produkcijo, naj začne rediti mrčes, ki bo uničila pridelek, naj uniči naprave za irigacijo in naj mesta požge. Ako se bo to zgodilo, bo za vse dovolj dela.

DETROIT, Mich., 7. decembra. — Henry Ford, ki je zadnjič govoril po radio leta 1932, ko je priporočal Hooverja, se je včeraj zopet oglasil.

Pozval je vse prodajalce Fordovih kar v deželi, naj se strnejo in naj pomagajo predsedniku Rooseveltu potegniti deželo iz sedanje mizerije.

— Zdi se mi, — je rekel, — da bo leto 1934 za vse, ki delajo, zelo dobro leto. Depresija nas je dosti naučila. Edinole delo nas lahko spravi v opredje. Dela je dovolj.

WASHINGTON D. C., 7. decembra. — Henry Ford, ki je bil dosedaj uspešen v svojem boju proti NRA, bo imel opravka z novim nasprotnikom. Narodni delavski svet bo namreč začel preiskovati vzroke štrajkov v raznih Fordovih tovarnah.

Zvezni senator Wagner, ki načeljuje temu svetu, je rekel:

— Čas je, da se enkrat dožene, če so zahteve oziroma pritožbe delavcev upravičene. V tem slučaju ne gre le za stavke v Fordovih tovarnah, pač pa za stavke po vsej deželi. Najprej bo posebna komisija preiskala Fordove tovarne v Edgewater, N. J. kjer že par mesecev štrajka več tisoč delavcev.

Prohibicija še ni mrtva—pravi Britten

LINDBERGH NAVDUŠENO POZDRAVLJEN

Iz Afrike je v 16 urah priletel v Južno Ameriko. Prebivalstvo ga je sijajno sprejelo.

Natal, Brazilija, 7. decembra. Polkovnik Charles A. Lindbergh je ob 3.10 popoldne s svojo ženo priletel iz Bathursta, v angleški Afriki. S svojim aeroplanom je pristal na reki Potengy. V zraku je bil 16 ur in 10 minut. Razdalja med Afriko in Brazilijo znaša 1670 milj.

Vse prebivalstvo Nata'a se je zbralo ob obrežju. Vse trgovine in uradi so bili zaprti in ulice okrašene z zastavami.

Ob 2.50 je nek opazovalec zapazil veliki, rdeči aeroplan, ki je prihajal od Atlantika. Parne piščali so pričele zvižgati in ljudstvo je pričelo klicati "viva!" Aeroplan je letel naravnost proti bregu in nad množico. Velikostno je obkrožil mesto, nato pa se spustil na vodo v pristanišču.

Lindbergh in njegova žena sta rekla, da sta pretrudila, da bi se mogla udeležiti vseh svečanosti, katere so jim namenili gostoljubni Brazilci. Mesto tega sta se takoj z avtomobilom odpeljala v skromno angleškega konzula A. D. Scotchbrooka, ki je bil med prvimi, ki ju je pozdravil, ko sta stopila iz aeroplana.

KITAJSKA BO POSTALA FAŠISTOVSKA

London, Anglija, 6. decembra. Kot pravi bivši vladar Mandžurije maršal Čang Hsi-liang, bo mogoče Kitajska postala fašistovska.

— O komunizmu za sedaj ne morem reči ničesar, — je rekel maršal, — kajti do sedaj se nisem imel priložnosti, da bi ga proučeval od blizu. Toda sedaj bom šel v Rusijo. Potem bom mogoče kaj več povedati o tem. Mnogo lažje govorimo o fašizmu. Bil sem v Italiji in sem videl Mussolinija. Naravnost presenečen sem bil, kaj je Mussolini dosegel v desetih letih. Do njega čutim največje občudovanje.

— Fašizem ima na sebi marsikaj dobrega, toda ne vem, ako ga je mogoče splošno sprejeti. Po mojem mnenju, fašizem, kakršen je v Italiji, ne bi bil dober za Kitajsko. Niti ne bi bil dober za Kitajsko. Toda ni nemogoče, da se bo razširil na Kitajsko. O tem sem sirogo prepričan z ozirom na veliko dogodke, katerih smo bili priča. Kitajska mladina bo v bližnji bodočnosti postala fašistovska ali komunistična.

AMERIŠKI POSLANIK SE BO VRNIL

Ženeva, Švica, 7. decembra. — Ameriški poslanik v Švici in v odsotnosti delegata Normana Davisa načelnik delegacije na razorožitveni konferenci Hugh Wilson, bo 15. decembra odpotoval v Zdr. države, da se posvetuje s predsednikom Rooseveltom glede razorožitve.

Naročile se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

NEMČIJA IŠČE PRIJATELJSTVA Z BOLJŠEVIKI

Berlinsko časopisje agiti- ra za prijateljstvo z Rusijo. — Tudi nasprotniki komunizma žele prijateljstvo.

Berlin, Nemčija, 7. decembra. Ob prihli Litvinovega prihoda v Berlin je berlinsko časopisje dvignilo veliko agitacijo za prijateljstvo med nazijsko in komunistično Rusijo.

Po uspešnem potovanju v Zdr. države in po konferencah z Mussolinijem namerava Litvinov le malo časa ostati v Berlinu. Na železniški postaji so ga pozdravili sovjetski in nemški uradniki in po kratkem razgovoru s sprejemnim odborom se je Litvinov odpeljal v rusko poslaništvo.

Malo pred Litvinovim prihodom v Berlin je načelnik urada za zunanje zadeve dr. Rosenberg v časopisu pozival nemški narod, da pozabi na vsa nesporajta z Rusijo. Dr. Rosenberg je v listu "Völkischer Beobachter" poudarjal naklonjenost Nemčije do Rusije. V svojem članku pravi Rosenberg, da je sicer Nemčija zadržala komunizem v svojih mejah, da pa neče vsiljivati svojih nazijskih naukov tuji politiki.

Z ozirom na Rosenbergov članek je vse nemško časopisje razpravljalo o odnošajih med Nemčijo in Rusijo. Do sedaj je bil dr. Rosenberg vočkov sovražnik komunizma.

Ker je tudi minister za propagando Paul Joseph Goebbels v listu "Angriff" vneto pisal za prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo, je pozabil na svoje sovraštvo proti židom in komunistem ter je s tem hotel pokazati veliko zadoščenje nemške javnosti, da se je Litvinov vstavljal v Berlinu, se splošno domneva, da je kancler Hitler sam zahteval, da se politika proti Rusiji spremeni.

FRANCIJA SE NE ZMENI ZA DOLG

Pariz, Francija, 7. decembra. Povprečni Francoz se ne zmeni mnogo za politične razmere. Francoz se ne briga, ako Francija ne plača svojega vojnega dolga Zdr. državam, kajti, ko Francija 15. junija ni plačala, ni zaradi tega imela nikakih slabih posledic. Ako bi Francija tedaj plačala svoj zapadli dolg, tako si mislijo Francozi, bi morala plačati še enkrat toliko kot sedaj, kajti takrat je imel ameriški dolar še visoko ceno. Boljše je tedaj malo počakati, in Francija ne bo skoro nič dolžna.

Francoz se ne zmeni mnogo za depresijo. Po celem svetu je slabo, se tolaži. Tudi se ne zmeni mnogo za pisanje časopisov in je prepričan, da bo Nemčija, ako misli udariti na katero stran, sedaj udarila na kako drugo stran kot pa proti zapadu.

FRANCOSKA ZRAČNA ARMADA

Zinder, Sudan, Afrika, 7. dec. Francoska zračna armada 28. novembra je na svojem povratnem letu v Francijo iz Bangui v francoskem Kongu dospela v Zinder.

ITALIJA HOČE NOVO LIGO

Italija predlaga novo zvezo držav v Ligi narodov. Nemčija se bo vrnila, ako se spremeni versailska pogodba.

Rim, Italija, 7. decembra. V raznih prestolnicah Evrope so se pričeli diplomatski razgovori za reorganizacijo Lige narodov. Ti razgovori so se pričeli že prej, še predno se je sestala najvišji fašistijski svet, ki je sklenil, da ostane Italija v Ligi pod pogojem, da se spremeni njena ustava.

Diplomati se posvetujejo, kako bi bilo mogoče ločiti Ligo od versailskega mira, zlasti da bi iz Liginih pravil bile črtane določbe versailskega mira glede jamstva za državne meje. Te določbe tudi obvezujejo posamezne države, da z oboženo sivo in gospodarskim pritiskom nastopijo proti napadnim državi. Ako bi bila ta točka črtana iz pravil Lige narodov, bi Združene države najbrže pristopile, kajti Amerika je odklonila svoj pristop k Ligi, ker ni hotela biti obvezana, da bi se vmešavala v evropske zadeve in spore.

Tudi Rusijo, Nemčijo in Japonsko bi bilo mogoče zopet povabiti v Ligo. Te države bi stopile v zvezo v Ligi narodov. K tej zvezi bi bila mogoče še priključena kaka druga primeroma velika država, kot Poljska ali Španjske.

Pod tako reorganizirano Ligo bi bil svet razdeljen v tri skupine velikih držav. V Evropi bi dobo

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President L. Benedek, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Da celo leto valja na Ameriko in	Da New York na celo leto	\$7.00
Kanado	Da pol leta	\$3.50
Da pol leta	Da inenastvo na celo leto	\$7.00
Da četrt leta	Da pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikom.
Dopolni bres podpla in osebnosti se ne priobčijo. Denar naj se blagovno
prijeti po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se
nam tudi prejmejo bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3875

LITVINOV IN MUSSOLINI

Ko je sovjetski komisar za zunanje zadeve, Maksim Litvinov, izvojeval v Washingtonu sijajno diplomatsko zmago ter dosegel, da je vlada Združenih držav priznala Sovjetsko Unijo, se je odpravil nemudoma v Rim in stopil v stik z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem.

Imela sta več važnih posvetovanj, in časopisje poroča, da so posvetovanja izpadla v obojestransko zadovoljstvo.

Vse kaže, da hoče Rusija izrabiti prednost, ki jo je dosegla s priznanjem od strani Združenih držav.

Na evropske zadeve bo izvajala Rusija kot velesila dosti večji vpliv kot ji je bilo dosedaj mogoče.

Glas Rusije bo čuti v Ligi narodov, posebno kar se tiče razorožitve. In ker je Moskva vedno zagovarjala resnično in temeljito razorožitev, razorožitev do skrajnosti, je treba njeno stališče pozdraviti.

Ako bodo kapitalistične države res sodelovale s socialistično Rusijo, posebno kar se tiče obnove svetovnega gospodarstva in razorožitev, bo evropski mir trajno zjamčen.

Rusija potrebuje mir za izvedbo svoje druge petletke. Vsled tega je tudi sklenila s svojimi direktnimi sosedi in raznimi drugimi narodi pogodbe o nenapadanju.

V kratkem času bo vzcvetela trgovina med Rusijo in Združenimi državami. Rusija potrebuje ogromne množine strojev, železniških tračnic in drugega materiala.

Dosedaj je vse to naročala skoro izključno le iz Nemčije in Anglije.

Ker ne morejo imeti od vsakega uspeha vsi dobiček, je jasno, da bosta vsled priznanja sovjetske Unije Nemčija in Anfilija najbolj prizadeti.

Priznati je pa tudi treba, da je šahovska poteza, ki jo je spretno napravil Litvinov v Washingtonu, precej omilila napetost na Daljnem iztoku.

Parkrat je manjkalo komaj za las, da se niso Rusi in Japonci spopadli.

Po zblizanju med Sovjetsko Unijo in Ameriko, katera je vedno nasprotovala japonski roparski politiki, se je zdelo vojaški kliki v Tokio potrebno, ubrati milejše strune.

Položaj na Daljnem iztoku se je precej izboljšal.

Dopisi.

Plainfield, N. J.

Tukaj v naši naselbini je spet vse postarelo, samo zadnje čase so nas iznenadili newyorški jagri! Mi se zmiraj razveselimo, ako nas pride kdo obiskat, iz našesosednje države, na te jagre sem pa kar jezen. Ako jih pustimo prekorati Hudson river, bi najraje vse postreljali, kar vidiš. To je grozno, kako so pustili našo okolico. Nikjer ne vidiš nobene zverine; še mačka ni videti nobene. Vse je prestrašeno oziroma postreljano!

Žal mi je, da nisem bil doma prvo jutro, da bi jim bil pravilnik prebral. Mi pustimo 99 zajcev, če se izkobačajo izpod nog, da odnesejo zdravo kožo, samo enega si prisvojimo. Izmed 999 fazanov 1; izmed 2000 jastrebov 1, a ne vse opustošiti kot kolera.

Preveč se tudi ropota ne sme delati, ti so pa streljali kot na Francoskem!

Fazanov ženskega spola se ne sme dotakniti, pa za enkrat se vam oprostijo. To še ni tako hudo, ampak če lovec lovec nalaže, da je zajca ustrelil, pa ga ni, to je pa že od sile. Zgodilo se je približno takole: Ob prihodu na gotovo farmo, se naši lovec zavestijo v bojno vrsto; ti na levo, ta na desno itd. Mr. Majdič je imel flankeklung. Mr. Verbič na desno, Mr. Hude in Mr. Kovič sta jo ubrala po sredini. Začela se je divja gonja na žive v smrt. Okrog polnočnega so jih prišle soproge in hčerke obiskat na farmo; mogoče v namenu, da odpeljejo nastreljeno divjačino. Vprašajo: No, kako je kaj? Ali je kaj srece?

— Ah, vraga, — nič ne mufa, je pretoplo vreme.
In spet jo uberejo naši lovec po neizmerni planjavi. Sedaj se je še le srece začela. Mr. Majdič vidi v visoki travni zajca. Pok! Izpod pazduhe. Se mu ni niti ljubi pravilno puško prijeli, pa ga je imel. Mr. Majdič plane nanj s polno težo, ali četveronožec se ni gnil, ker že ni gibal 24 ur. Luč življenja mu je že nekdo drugi dan prej upihnil. Pričelje drugi na pomoč No. Korl, kdo je: fazan, orel, srna?

— Nak, zajec!
— Dobro, samo da smo nekaj dobili! Ves, da bi nas bilo sram brez vsake divjačine domov priiti.

Mr. Hude potem predlaga, seveda z nagovorom, nekako takole:
— Veste, fantje, zdaj pa gremo. Vi ste trudni kot tudi jaz. Tega zajca smo čakali naj si bo živ ali mrtve. Imamo ga pa le. Mi smo tako v kompaniji. Če bo kdo vprašal ali je bilo kaj srece, lahko vsi rečemo: Po mahek, po mahek, je bilo pretoplo! Ste vsi za to predlog?

Zategnjen: — Ja!
Tako se je lov končal na Zahvalni dan. Zopet bom poročal, ko pridejo 18. decembra z repetirkami nad naša newjerseyske mirne srne.

Delavske razmere se počasi izboljšujejo.

Mrs. Fani Ferencak je spet popolnoma ozdravela, od dveh operacij.

Gospod urednik, v kratkem vam pošljem Money order za naročnino, sem že 7 dni zaostala. Zadnjič sem bil 14. Sem že začel napredovati, prihodnjič bom pa že za leto naprej plačal, ker brez Glas Naroda res ne bi mogel biti. Šest vsakotvornih listov pride v mojo hišo, pa najprej hlastnem po Glas Narodu.

Želim vam veliko novih naročnikov!

John Čvetkovich.

Clarksburg, W. Va.

Zahvalni dan je za nami. Jaz sem se zahvalil moji družini, ker je kuhano kocko pojedla namesto mene. Ker sem že bolj pri tasterih, sem bil malo prepočen. Juh sem posrebral in v njej meter dolg rezanec, potem sem pa šel malo v tlet pogledat. Ko se vrnem, ni bilo kocki nikjer.

Tukajanje delavske razmere se še nič posebno ne blišče. Vse je bolj žalostno, kakor v starem kraju na veliki petek.

V mislih imam Wierton Steel Company v tem mestu. Delavci dolgo po tri dni na teden in po šest ur na dan. To bodo veseli božični prazniki! No meni je vseeno, kajti jaz ne delam pri tej

ROMAN
"PROKLETSTVO LJUBEZNI"

je tako lep in pretresljiv,
da ga boste čitali z največjim zanimanjem.

\$1.50

(2 KNJIGI)

V zalogigama

KNJIGARNA GLAS NARODA
216 West 18th Street
New York, N. Y.

družbi že tri leta in štiri mesece. Drugega dela nimam, kot če kakega kaliforničana smrt stisne za vrat, mu jaz postavim zadnji dom, oziroma mu skopljem jamo, — da se bo prav razumelo.

Dne 1. decembra je bil tukaj John C. Williams, podpredsednik W. Steel Co. Delavcem je napravil dolgo pridigo, pa ne vem, če bo kaj zalego. Mogoče ga bodo ravno tako ubogali, kot ubogajo otroci mater tukaj v Ameriki.

No bom videl, kaj prinese 11. december. Ta dan bodo delavske molitve za ali proti uniji. Kako bodo izpadle, bom že prihodnjič sporočil javnosti. V tukajšnji okolici so štiri steklarne, ki obračajo s polno paro, pa samo po šest ur na dan.

Prišlo vam pošljem naročnino za ljubljenski list. Najbolj mi ugajajo romani in tisti šmentani Peter Zgaga.

Pozdrav vsem čitateljem!

Gr. Sedej.

OŽIVEL, KO SO GA SPUSČALI V GROB

V Bugojini, pri Banja Luki je obolel kmot Jovo Čačić, star 45 let. Imel je neko čudno bolezen in zdravniki niso vedeli, kaj mu je. Za to boleznijo je Čačić 20. novembra umrl. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Ko so ga spuščali v grob, je eden izmed pogrebcev slišal trkanje iz notranjosti krste. Krsto sta potegnili iz groba in jo odprli, v njej pa zagledali Jovo živega. Nastal je grozen strah in ljudje so zbežali na vse strani. Jovo je čudno gledal okoli sebe in naposled vendarle enega pogrebca doklical in mu komaj dokazal, da ni mrtve. Ko je prišel domov, je našel vrata zaklenjena. Kogarkoli je srečal, vsak se ga je zbal in pobegnil. Preteklo je več dni, preden so mu verjeli, da ni vampir. Šele potem so ga spustili v domačo hišo.

Iz Slovenije.

Novi grobovi.

V Ljubljani je umrla Rožina Pogačnikova.

— V ljubljanski bolnišnici je umrla Marija Staričeva, soproga čevljarkega mojstra.

— V Zagrebu je umrla Anica

SVET SE SMEJE NOVIM IZUMOM

Francoski listi so pred kratkim poročali, da je predlagal neki inženir Remy nov način za zgraditev železnice. Projektirane železniške proge iz Egipta v Kapsko deželo. Ta proga se ni zgradila do danes samo zato, ker bi jo veter v puščavi v najkrajšem času zasul s peslom. Remy pa predlaga, naj bi preko ogroženih ozemelj položili velike cevi s travičnicami, v katerih notranjosti bi se železniški promet lahko vršil brez vsake škode.

Mnogi so, ki se utegnejo celo dandanes takšnim načrtom smejati, dandanes so pa praktičnejši in tehnični stališča povsem izvedljivi.

Veliki francoski matematik in fizičnik Bernoulli je dokazal v teoretični razpravi, ki mu jo je pariška Akademija znanosti celo nagradila, da je daljši prenikanje je klenih koles na jeklenih travičnicah in vsako premikanje s pomočjo parne sile nemogoče. Celotno matematično razlago je nastopil proti takšnim "absurdnostim". Navkljub vsem teoretičnim razpravam pa so nedolgo čit pozneje že tekle prve železnice.

Neki drugi učenjak je v Berlinu dokazoval, da bi moral "ogromni zračni pritisk" pri hitrem gibanju železnice usmeriti žival in človeka. Avstrijski cesar Ferdinand se je prvemu načrtu železnice na av-

strijskih tleh smejal, češ: "Zakaj naj bi zgradil železnico, če niso niti navadne kočije vedno zasedene?"

Profesor James Lardner se je smelo opogumil v obširni razpravi, da bi bilo prav tako lahko preplaviti Ocean z laistno telesno močjo kakor s parno silo. Dve leti pozneje, leta 1819, pa je že prvi parnik "Savannah" preplul Ocean.

Prav tako so se drugi rogali gonilni sili bencinskega motorja in prvi poskusi so jim na videz dali prav, ker so se končali z eksplozijo in z usmrtno eksplozivno eksplozijo. Toda končno so je zgradili motorje, ki so ustvarili podlogo današnjega ogromnega prometa z motoriziranimi vozili.

Na Angleškem je izumitelj svetilnega plina Harry Murdoch kmalu prodal s svojim izumom, v naslednji Francoski pa so inženir Lebona, ki je hotel uvesti plinsko razsvetljavo v Parizu, celo ubili. Izumitelj Auerjeve mrežnice, dr. Karla Auerja so hoteli leta 1885 Dunaju ovaditi zaradi sleparstva, ko mu je prva žareča mrežnica pri poskusu pred večjim številom tehnikov, v katerih je iskal financiranj, razpadla. Toda šest let pozneje je Auer z boljšo mrežnico vendarle zmagoslavno prodal v svet.

Tudi Benjaminu Franklinu so se rojaki smejali, ko je iskal finančne podpore za svojo idejo strelodavca, dandanes pa je svoje načrte nalahko pokazal in dokazal na majhnem modelu.

Dr. de Mouzela, ki je predvajal leta 1877 prvi Edisonov fonograf pariški Akademiji znanosti, je pmoč. Bouillanda vrgel s fonografom vred s podlaja, češ da tako odlične druzbe ne bo trebuljale in slepar imel za morca. Kos kovine nikoli ne more posnemati plemenitega zvoka človeškega glasu. Nekoliko mesecev pozneje pa je de Mouzel z drugim aparatom dokazal, da so ugledni in učeni možje včasih v resnici morci.

Ločitve zakona so na Angleškem zelo pogoste. A vendar je takšna ločitev v državi, ki temelji še vseh na starih tradicijah, še danes vezana z občutno izgrubo družabnega ugleda. Še tako nedolžna ločena žena ne bo nikoli dosegla, da bi jo na dvoru oficijelno sprejeli. Ustanova ločitve zakona je pač še premlada — uveljavi jo še leta 1. 1857. in še ni premagala dvorne tradicije.

Ločitve so uvedli tedaj "whigs", ki so bili pravkar prišli do vlade, v demonstracijo proti konservativizmu "torijev". Njih paragrafi poznajo samo en vzrok za ločitev: nezvestoba. Dotlej je veljal za posvetno justico mogoče v še višji meri nego za cerkveno člen kanoničnega prava, ki ločitev izključuje.

Ta nepopolni zakon vodi seveda še danes do zelo nelogičnih odločitev. Nezvestoba mora biti namreč enostranska. Če sta si nezvesta oba dela, potem ni z ločitvijo spet nič. Zakonca, ki se hočeta po sili iz kakršnega koli drugega tehničnega razloga ločiti, se morata pač dogovoriti za enostransko nezvestobo.

Škotska je malo naprednejša in smatra tudi zlonamerno ostavitev zakonskega držaja za ločitveni vzrok. Na Angleškem pa ne zaleže nobeno, še tako slabo in grozovito ravnanje enega zakonca z drugim, tudi ne pijančevanje in blaznost. Da si svoji ženi le "zvest", pa ji lahko vrže v glavo toliko lovev in kozarcev, kolikor te je volja in se te ne bo mogla rešiti. A najmanjša izvenzakonska afeta, ki ti jo pravilno dokaže, jo reši. Za to pa angleška sodišča v nasprotju z našimi ne delajo nobenih poskusov, da bi se zakonca spet pobotala.

Zahteva, da mora biti eden izmed zakoncev nezvest, vodi, kakor rečeno, do težkih, a včasih tudi komičnih zapletov. Običajno so možje tisti, ki pr vzamejo dogovorno a ženo "krivdo" nase, deloma zato, ker so v očeh sveta rajši varaleci nego prevarjenci. Običajno se mož s kako mlado damo za do ločen znesek dogovori, da bo prebila noč oficijelno v kakšnem hotelu z njim in mu pripomogla do "ločitvenega vzroka". Nekoč pa se je nekemu možu zgodilo, da je mladi dami po bogati večerji vrati skupne spalnice postalo slabo in je moral poklicati zdravnika ter igrati še vlogo bolniškega strážnika. Imel je pa srečo, da se je sodnik zadovoljil s temi dejstvi in mu ločil zakon.

Takšne razmere vpijejo naravno že dolgo po odpomoči, a z ločitvami v cerkvenih zakonih po vseh znamenjih še dolgo ne bo posvetna praksa boljše od cerkvene. Zato pa se uveljavlja čedalje bolj zahteva po uvedbi obligatornega civilnega zakona, ki bi ga istočasno spremljalo tudi modernije ločitveno pravo.

En večer v Monte Carlo.

Monaco je kajpak zelo majhna če je po vseh družabnih predpisih država. Pičel poldrugi kvadratni brezhbno običen. Za 30 centimov kilometer jo je. Ampak na tem mu je potem sluga odstranil s krtačo še zadnje morebitne praške s črtno in šele zdaj je smel vstopiti v igralno svetlobo. V sijajne dvorane s prekrasnimi lestenci in stropi. Topot je pa za zidanimi kneževine, po bolj ali manj strmih stopnicah ali potih, bo tvoj trud obilo poplačen po krasnih razgledih, ki se ti odpirajo na vse strani. Pristanišče, v katerem se nahajata ta čas en sam prekoceanski parnik — naša ponosna, blesteča bela jaha "Stela Polaris" — prijazna mesta, odlične zgradbe, ves ta zeleni, cvetoči svet, najkrajnjega rastlinja in sinje morje — ne več, čemu bi podaril večjo pozornost.

Vedrega sreča pohajam po skrbno negovanih nasadih, se oziram po širnem, neizmernem morju, ustavim se v belo blesteči romanski katedrali, obedujem v priklupni gostilni na prostem, ogledujem ponosni knežji grad in se dolgo mudim v oceanografskem muzeju, ki je posvečen prav posebno raziskovalnim ekspedicijam kneza Alberta I. Tu bi moral človek prav za prav ostati dneve in dneve, da bi si ogledal vse zanimivosti, čudesa in strahote morja, ki se vrste tu v lepi znanstveni preglednosti. Pod muzejem se nahajata tudi dobro urejeni akvariji, ki po svojem bogastvu in raznolikosti izlepa nima para.

A vse te zanimivosti niso tisto, kar vleče ljudi v Monaco, in kar je razširilo njegovo slavo po vsem svetu, marveč je to Monte Carlo s svojimi kazino. Krasna renesančna stavba v okviru morja in divnih nasadov, ki so ponoči bajno razsvetljeni. In v notranjosti so včasih čudovito lepe umetniške prireditve, na katerih sodelujejo moči svetovnega slovesa. Pa vse to je postranska stvar, vse to mora v ozadje pred močnejšim magnetom igralnih miz, ki ljudje pri roletah ali trenet-quarante dobivajo in izgubljajo ogromne vsote.

Seveda, gospodarski položaj sedanosti se pozna tudi v Monte Carlu. Tudi tam so postali znatno skromnejši in ponižnejši. Kdor je pred svetovno vojno obiskal igralni breg, so ga slovesno ogledali,

like za vsakovrstna proučevanja prečudne božje menažerije na tem izrednem koščku zemlje. Levo od mene sedi starejša dama, ki napravljaja nekoliko grozljiv vtis. Za svoja dokaj pozna leta je oblečena do bršno moderno in zračno. Igra pa, kakor da bi na svetu ne bilo nobene važnejšega opravka. Igra kakor obsedena, kar po deset iger nara ob taki igri priti do zmogljiv. Tako je vrela staviti na številki 32 in 35 dvajet frankov, ko je pa krogla padla na 36, je z vso gotovostjo trdila, da je ukazala staviti na 36.

Kakor rečeno, me je bilo te dame nekako strah, in ker se je par se deset na moji resni izpraznil, sem se pomaknil dalje do konca mize, prav do krupjerja. Kakor znano stoluje za vsako roletno mizo ni manj ko osem uradnikov: na sredi na obeh straneh aparata, na obeh straneh dva in sredi za njima še eden in še po eden na obeh koncih mize.

Ni trajalo dolgo, pa sem bil priča drznega početja hijen, ki prežna plen po teli razkošnih dvoranah. Skromno dekle z našega parnika, mala norveška manikirka, ki bi pač tudi rada doma pripovedovala, da je v Monte Carlu "igrala", je kupila par igriških znamk in zdaj pogumno stavila "drugo dvanajstestico". In glej, sreča ji je mila, k svojim petim frankom dobi še nadaljnih deset frankov. A še preden stegne roko po denarju, izgine deset frankov. Zaklical sem krupjerju: "Ta dama je bila stavila," toda ta je bil brez moči in je samo ječal: "Un monsieur..." toda kateri izmed okoli stoječih "monsieurs-ov" je bil tisti lump, ki je stegnil nesramno roko po dobitku? ravne nameščenke, tega ni mogel ugotoviti ne krupjer ne kdo drugi. In v tem se je začela nova igra.

Prazni prostor ob moji levi je bil v tem zavzela neka meni došla neznan gospodična. In ko sem smelo stavil 10 frankov na šest sosednjih števil ob enem, se je opogumila tudi gospodična in po nekakem nagonskem posnemanju — kar sem bil opazoval že v igralnicah v Luzernu in Interlakenu —

ŽENITE IN MOŽITE SE!

30. oktobra, ko so praznovali fašisti obletnico svojega pohoda na Rim, je bilo sklenjenih v Italiji 60,000 zakonskih zvez. Samo v Rimu je bilo 750 porok. Mussolini ima rajše poročene tržavljane, nego samške. Zdaj je naročil tudi visokim fašističnim dostojanstvenikom, naj se oženijo, če se niso oženili, ali pa naj odlože svoja mesta. Mussolini hoče, da bi se italijanski narod hitro množil. Štev

POUČNE KNJIGE RAZNE POVESTI IN ROMANI PESMI IN POEZIJE

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York

: : ZEMLEVIDI : :
MOLITVENIKI
: : : I G R E : : :

MOLITVENIKI

SVETA URA
v platno vez. 30
v usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150

SKRBI ZA DUŠO
v platno vez. 30
v usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150

RAJSKI GLASOVI
v platno vez. 30
v usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150

KVIŠKU SRCA
v imitirano usnje vez. 30
v usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150
v bel celuloz vez. 120

NEBESA NAŠ DOM
v ponarejeno usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150

MARIJA VARIJANJA
v usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 150

Hrvatski molitveniki:

Ujeha Ishtarost, fina vez. 150
Slava Bogu, a mir ljudem, fina vez. 150
najfinije vez. 180

Zvonček nebeski, v platno 30
fina vez. 150
Vlence, najfinije vez. 180

Angleški molitveniki:

(za mladino)

Child's Prayerbook:
v barvate platnice vezano 30
v belo kost vezano 110
Come Unto Me 30
fina vezano 150

Key of Heaven:
fina vezano 35
v usnje vezano 150
v najfinije usnje vezano 180

(ZA ODRASLE)

Key of Heaven:
v celod vezano 120
v celod najfinije vez. 150
v fina usnje vezano 180

Catholic Pocket Manual:
v fina usnje vezano 150

Ave Maria:
v fina usnje vezano 140

POUČNE KNJIGE

Angleško slovensko berilo 2
Amerika in Amerikanci (Trunk) 5

Angelski svetla ali usnje kako so
naj streže k sv. moli 10

Boj nalezljivim boleznim 75
Cerkniško jezero 120

Domači zdravnik po Kralju
vezano 150
b. tirano 125

Domači živnozdravniki broširano 120

Domači vrt 120
Gledalorja 150

Hitri računar 75
Gospodinjstvo 120

Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 150
2. zvezek, 1-2 snopič 180

Kletarstvo (Skallik) 2
Kratka srbska gramatika 30

Kratka zgodovina Slovencev, Hr-
vatov in Srbov 30

Kako so postane državljani Z. D. 25
Kako so postane ameriški državljani 15

Knjiga o dostojnem vedenju 50
Kublena Računica 75

Liberalizem 50
Materija in energija 125

Mlada leta dr. Janeza Ev. Kreka 75

Mindentem, 1. zv. 50
II. zv. 50

Mikroarstvo 150
Nemško-anglijski tolnak 150

Nasveti na hito in dom 1
Najboljši svet. Kalendar, 608 str.
lepo vez. (Kallabek) 5

Nemški brez učitelja:
1. del 30
2. del 30

Največji splošni ljubiteljski in
drugi pismo 75

Ojstina kletarstvo 50
Obrtno kletarstvo 250

Praktični računar 75
Praktično kletarstvo, broširano 150

Pravila za hito 50
Praktično kletarstvo na slovenski pod-
lagi 75

Praktični in praktični re-
šitve 120

Radio, osnovni pojmi iz Radio
tehnike, vezano 2
broširano 175

Slovenska narodna mladina
(obsega 452 strani) 150

Spretni kuharica, trdo vezana 145

Sveto Pismo stare in nove zaveze,
lepo trdo vezano 3

Sadno vino 40

Sadje v gospodinjstvu 75

Učna knjiga in berilo laskega je-
zika 60

Učna knjiga in berilo italijan-
skega jezika 1

Učbenik angleškega jezika
trdo vez. 150
broširano 125

Uvod v filozofijo (Veber) 150

Veliki slovenski spisovnik: zbir-
ka pism, listin in vlog za za-
sebnike in trgovce 125

Veliki vsevedež 80

Veščina knjižarja 50

Zbirka domačih zdravil 60

Zdravila zelišča 40

Zel in plevel, slovar naravnega
zdravilstva 150

Zgodovina Umetnosti pri Sloven-
cih, Hrvatih in Srbih 190

Zdravje mladine 125

Zdravje in bolezen v domači hiši,
2 zvezka 120

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev (Melik) 50

Prerokovalne karte 1

POVESTI in ROMANI

Agitator (Keranič) broš. 50

Andrej Hofer 50

Benčka vedrvalka 50

Belgradski bliser 35

Bel mesec 40

Bele noči, mali junak 60

Božično darilo 35

Božja pot na Hledu 20

Božja pot na Šmarini gorji 20

Canikar:
Greinik Leonard, broš. 70

Mimo življenja 90

Moje življenje 75

Romanljeno duše 60

Balkansko-Turška vojaka 80

Balkanska vojaka, s slikami 25

Boj in zmagava, povest 60

Blagajna Velikega vojvode 40

Burška vojaka 40

Bežin dnevnik 60

Čarovnica 25

Cvetina Borogradska 45

Cvetke 25

Cebela 25

Črtice iz življenja na kmetih 35

Drobiz, in razne povesti —
Spisal Miličinski 60

Dekle Eliza 40

Dalmatinske povesti 35

Dolga roka 50

De Ohrida in Bitolja 70

Doli z orožjem 50

Dve silki: — Njiva; Starka
(Meško) 60

Devica Orleanska 50

Duhovni boj 50

Kako se sem jaz ukal
(Alešovec) 1. zvezek 60

Kako sem se jaz ukal
(Alešovec) II. zv. 60

Kako sem se jaz ukal
(Alešovec) III. zvezek 60

Korjaka brata, povest iz misijonov
v Koreji 30

Krvna osveta 30

Kmečki punt (Senoa) 60

Kuhinja pri kraljevi gosti nočel 50

Kaj se je Markaru sanjalo 25

Kianki 60

Križev pot patra Kupljenika 70

Kaj se je izmislil dr. Otis 45

Levstikov zbirani spisi 90

1. zv. Pesmi: Ode in elegije; So-
netje; Romance; balade in
legende; Tolmač (Levstik) 70

5. zv. Slika Levstika in njegove
kritike in polemike 70

Ljubljanske slike, Hlasi lastnik,
Trgovca, Kupčijaki stražnik,
Uradnik, Jesični doktor, Gostil-
ničar, Klepetulje, Natakarca,
Duh

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PANTELEJ ROMANOV:

PREDPISI

Pred odhodom predmetnih vlakov se je gnetla množica s eglami, zavoji, vrečami ob zapori na peronu. Vmes je bila žena, ki je držala v rokah gajbico s ptičkom.

"Daj, daj, kdo pa tu zapira izhod?" je zaklicala.

"Vozovnice preštipavajo."

"Kajpak: tukaj preštipavajo, v vlakcu preštipavajo, nič kakor štipanje."

"Ker so ljudje z laj tako lokavi. Enkrat bi bilo premalo. Zdaj je tudi nov predpis. Natančno pazijo na prtljago. So, ki bi hoteli pol vagona napolniti s svojo prtljago. Kdo ima škodo? Država."

"Mojo prtljago izloško pregledajo," pravi žena in dvigne ptičja.

"Morda se pogovoriti potlej in greš zdaj naprej," jo nahrli vrtar in ošine s pogledom skozi očala.

"Vozovnice, prosim! Hej ti s ptičem, stoj! Vozovnice!"

"Saj sem jo že pokazala."

"Za ptiča."

"Za ptiča? Saj je nimam."

"Petem ne smeš naprej."

"Za božji čas, kako pa to?"

"Pojdi v prtljavnico, daj si napraviti pobotnico, potem se vrni."

Potislil je ženi njeno vozovnico nazaj v roko, pokazal s prstom na skrajni konec perona in začel zopet odpravljati druge potnike.

"Pa če zamudim vlak?"

"Saj prideš še pravočasno!"

Žena je malo privzdignila dolga krila in stekla v označeni smeri.

"Hej, ti s ptičem! Kaj pa bežjaš? Postavi se v vrsto!"

"Ko pa moram na prvi vlak. Samo ptiča dam stehitati."

"Vseeno. Red mora biti."

"S ptičem gre na izprehod, ker nima drugega dela, tu morajo pa delavci tri ure stati."

Žena je molčala in se s svojim ptičem postavila v vrsto.

"Škorec?" je z zanimanjem vprašal zgrbančen možiček v ogromnih galah.

Ker žena ni takoj odgovorila, si je pritril sam.

"Da, saj vidim, da je škorec."

"Hej ti, kaj pa stojiš tu," je zaklicel orjaški nosič s predpasnikom in pločevinasto ploščico.

"Stojiš za pobotnico, pa še stehitano ni. Tjekaj-le pojdi."

Žena je ostranena stekla k tehničarju, ki je ostrašena stekla k tehničarju, ki je ostrašena stekla k tehničarju.

"Kaj hočeš?"

"Stehitam naj."

"Kaj pa?"

"Tegale tukaj."

"Prihodnjič prinesite tehtat še svoje bolhe, svojat brezglava taka."

"Velika gospa to, ki se na pot ne more brez svojega ključa," je zaklicel nekdo iz množice.

Tehničar je vzel gajbico in jo postavil na železno okovano ploščico.

"Pazite, da se ne vdre!" je zaklicel nekdo.

Zoper revmatične bolečine

Trepjenje revmatičnih bolečin je hitro odstranjeno, če se dobro namazate z ANCHOR Pain-Expeller. Takoj, ko se namazate s tem zanesljivim starim zdravilom, začnete gorak in udobnost, kar vam dokazuje, da Pain-Expeller vrti svoje delo.

Ne trpite, če Pain-Expeller dela s tako presenetljivo točnostjo. Pri vseh lekarnarjih—33c in 70c velikosti. Samo pristni ima Sidro varstveno znamko.

PAIN-EXPELLER

BREZPOSELNI V DETROIT, MICH.

Skupina nezaposlenih pred uradom Michigan State Welfare, ki se žele registrirati, da dobe delo od Civil Works Administration.

ŠPIJONAŽA V SLUŽBI

ROPARJEV

Pred kratkim je bil v Londonu na skrivnostni način oropan transport zlata, platine in srebra v skupni vrednosti 10.000 funtov. Londonska policija je, ko je preiskovala ta rop, prišla do zaključka, da je rop izvršila dobro organizirana roparska tolpa, katere ima izvrstno organizirano špijonažo in od svojih roparskih detektivov dobiva informacije. Kdaj, kje in kako se bo prenašala kakšna dragocena kovina. Kakor hitro zločinska centrala od špijonov dobi sporočilo o kakem novem transportu, je takoj pripravljena tako zvana akcijska četa, ki potem openi transport, ne da bi to opazili čuvaji ali spremljajoči policijski uradniki. Policija ima za to svoje ubirane dolge in dolgotrajne skušnjaje. Sedaj londonska policija na vse kriplje dela, da opere s sebe madež in očitke, češ da so zločinci bolj premeteni, kakor pa ona. V zvezi z zadnjim ropom je prijetih že 80 oseb, katere na policiji z vso spretnostjo zaslišujejo. Vendar uspeh še ni znan.

OBRESTI V STARIH ČASIH

Naziranje o obrestih je zdaj bistveno drugačno, kakor je bilo v prejšnjih časih, in lahko smo prepričani, da bo tudi v bodoče drugačno, kakor je zdaj. Vsekakor vidimo tudi zdaj prizadevanje znižati čim bolj obresti, ki pomenijo v bistvu dohodek brez vsakega dela. Bili so časi, ko je bilo sploh prepovedano jemati obresti. Do čim je bilo pri Rimljanih pobiranje obresti urejeno s posebnim zakonom, je stalo kršilstvo na stališču, da se obresti upirajo moralnemu čutu in božji postavi. Zbog tega seveda v krščanskem svetu o tem stališču ni več duha in sluha. In to je nesreča za nas vse.

Numerus unum non parit, denar ne plodi denarja, to je bilo v onih časih skoraj splošno prepričanje. Obresti so bile isto, kar je odušstvo. V začetku je velika prepoved jemati obresti samo za duhovščino. Cerkevna zborna leta 214. in 325. sta določila stroge kazni za duhovnike, ki bi posojali na obresti. Polagoma je cerkev razširila prepoved jemati obresti tudi na laike. Tako prepoved je izdal papež Leo I. leta 443. splošno se je pa uveljavila proti koncu 8. stoletja.

Na podlagi cerkvenih nazorov je začela tudi posvetna oblast obsojati obresti. Cerkevni obor leta 1311 je določil, da ne velja noben posvetni zakon, ki se protivi načelu, da je odušstvo (obresti) nedovoljeno. Sodnike, ki bi tega načela ne priznali, je treba izobčiti iz cerkve. Za odušbe so bile določene stroge kazni. Vse to pa ni nič pomagalo, odušbi so kljub temu jemali obresti, ki so dosegle včasih celo 20 odstotkov. Zlasti judje so posojali denar na obresti, sklicujoč se na sveto pismo, ki pravi: "Ne daj bratu svojemu denarja na obresti, niti blaga niti katerikoli druge stvari, pač pa tujcu. Bratu svojemu pa posodi brez obresti to, kar potrebuje." Sklicujoč se na te besede, so židje utemeljevali posojanje denarja kristjanom na obresti. Prepovedi odušstva odnočno obresti so začele izgubljati svoj pomen zlasti od 14. stoletja, ko so prinesli živahnejši trgovski stiki potrebo po kapitalu pri obrestih.

BLAZNIKOVE

Pratike

za leto 1934

IMAMO V ZALOGI

Cena 20c

s poštnino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

73

Skratka, kar čez noč se je prelevila v spretno beračico, ki je nabirala vsak dan toliko, da si je lahko pošteno privoščila žganja, ki ga je bila začela strastno piti.

A ko je prikolovratila zvečer nakresana domov, je vprico otrok kvantala in preklinjala.

Jakob se je pijani materi vedno na ves glas smejal.

Peter je pa žalostno povešal glavo in poziral solze.

Oba sta hodila razcepana in umazana.

Peter se je prilagodil svoji bedi. Jakob je pa hrepenel po lepi obleki.

— Si jo bom že preskrbel, — je dejal nekoga dne materi, — v glavo mi je šnila srečna misel.

In hoteč svojo misel uresničiti, je mali nepridiprav prisilil Petra, da ga je spremljal. Dejal je, da gre na lov in da ne bo več drhtel v svojem tenkem jopiču.

Brata sta se izprehajala po ulicah in Jakob se je ustavljal pred izloženimi okni starinarjev, da bi našel obleko, ki bi mu najbolj pristajala.

Pri enem starinarju mu je lepa suknja posebno ugajala. Izprehajal se je pred trgovino in pogledal v njo, da bi se prepričal, če je starinar dovolj zaposlen, da se ne bo zmešnil zanj.

Starejši Frochardov sin je kazal že v zgodnji mladosti jasne znake zločinskih nagajen.

— Vidiš, tanle visi lepa suknja, — je dejal svojemu bratu; — zadostuje malo prizvigniti jo, če jo hoče človek odnesti. Zeb-ljček...

— Dobro, a kaj najubriga to? — je odgovoril Peter.

— To suknjo potrebujem...

— Ali jo hočeš kupiti?... Kje pa imaš denar?

— Kupiti?... Ah, ti si pa res neumen! Vzeti jo, to bo cenejšje...

In ker Peter ni odgovoril, je Jakob samozavestno nadaljeval:

— No, le glej me kot bik nova vrata, to te ne bo zadrževalo, da bi mi ne snel z zeb-ljčka te suknje.

— Jaz?

— Da, ti!... Saj ne bo nič hudega... Čuj: jaz stopim v trgovino, kakor bi hotel kaj kupiti, zakrijem vrata s svojim telesom, ti pa snameš ta čas suknjo.

— Ne, pod nobenim pogojem!

Jakob je zgrabil svojega brata za ramo in mu jo krepko stisnil.

— Boli me, Jakob, — je zastokal ubogi deček.

— Pa me ubogaj.

— Ne!... saj nisem tat!

— Izpit napraviš...

— Pusti me, Jakob, oditi hočem...

— Jaz ti pa pravim, da ostaneš tu in snameš suknjo z zeb-ljčka.

Peter je spoznal, da si je treba pomagati z zvijačo. Na videz se je torej udal, toda komaj ga je brat izpustil, je začel ubože bežati, kar so ga nesle noge.

Jakob je ves ogorčen skočil za njim

NE SMEM TE LJUBITI

Zanimiv roman iz življenja
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. B.

16

— Hvala vam, da ste sebi in meni prihranili komedijo in ne govorite o ljubavi in o drugih takih lepih stvarih, ki bi v najinem slučaju mogle biti samo laž. Odprito povem, da sem pričakovala vašo snubitev in vam nočem ravno tako brez ovinkov povedati, da sem namenjena vašo roko sprejeti. Eden iz drugega ničesar ne čutiva, kar bi mogla označiti za ljubezen. Takih občutkov ne zahtevam in vam jih tudi jaz ne morem dati. Toda vi mi ugajate in upam, da vam ugačam tudi jaz.

Graf Hochberg se globoko oddahne. Pri njenih hladnih besedah mu postane nekoliko vroče.

— Milostljiva gospica, s svojo odkritosrčnostjo me osramotite. Toda svojo besedo vam dam, da ni moj namen snubiti vas z lažjo in prevaro. Priznam, da so zunanje razmere, ki so me napotile, da vas prosim za vašo roko in za sedaj vam drugega ne morem nuditi kot pošteno prijateljstvo.

— To mi zadostuje in mi je razumljivo. Poznavam se že tako malo. In naj se najino razmerje v bodoče razvije, kakor hoče, eno mi obljubite: Ostanite proti meni vedno tako odkriti in pošten kot sedaj. Mislim, da potem se smeva podstopiti, da greva skupno skozi življenje. Medsebojno si undiva, kar pač moreva. Vi vaše ime, vašo osebnost, vaš naslov, jaz svoje bogstvo in odkrito prijateljstvo. Domisljiv si med seboj ne bova podirala. Vedno sem vedela, da me nekega dne kdo hotel imeti za ženo zaradi mojega bogstva in vi veste ravno tako, da vam ne prinašam nasproti nikakih do neba segajočih občutkov. Sem precej hladna in trezno razpoložena. Tudi v zakonu si bova ohranila vsak svojo prostost. Seveda pa se boma vedno zavedala, kaj sem vam dolžna za vaše ime. Ravno tako tudi mislim, da boste mož, ki mi bo vedno prišel nasproti kot kavalir. In v tem smislu vam dovoljujem, da me smatrate za svojo nevesto.

Harald se je moral čuditi nad njeno hladno premišljenostjo. Kot ženska je bila zelo mrzla. V svojem značaju, ker je ženska vedno kakor svojo izpovedujočo voljo, se je čutil osramočenega, kar se mu do sedaj še ni nikdar pripetilo. Za trenutek je izgubil svojo zamoglostno gotovost. Proti temu dekletu ne bo nikdar, to je vedel, občutil hrepenečega poželjenja, kot na pri. pri srečanju s krasnim bitjem, ki mu je v Berlinu priletelo v njegove roke in ga je zopet pred nekaj dnevi tukaj videl. Ne — da bi se kdaj pošteno zaljublil v Olly Larsenovo, to se mu je zdelo nemogoče. Toda kot človek je Olly v njem zbudila veliko zanimanje, že zato, kar je bila ponosna in odkrita. In občel ga je občutek, kot da bo ž njo kot tovarišico in prijateljico prav lahko korakal skozi življenje.

Z naloženo kretinjo, ki mu je bila lastna, prime za njeno roko.

— Milostljiva gospica, z besedami vam ne morem izraziti, kako hvala vam sem, da ste mi tkao očajšali mojo snubitev. Dovolite mi, da vam položim pred noge svoje spoštovanje.

S temi besedami pritisne na njeno roko svoje ustnice.

Olly je ostala vladarica položaja.

— Ni se vam treba zahvaljevati, graf Hochberg. Obojestransko sklenena zveza zvestobe in vere in da si ne bova nepotrebno obteževala tega preboda. Ker snada k pravi zvezi, da se med seboj tika in se bliževa na krstnem imenu, vam dovolim, da me kličete Olly. Več ime je Harald, kolikor mi je znano. Ali vas smem tako imenovati — ali pa morate ne marate?

To vpraša s porednim nasmehom.

Tudi Harald se nasmeje. Postalo mu je nekoliko lažje okoli srca. Toda v celotnem življenju se pred kako žensko še ni počutil tako negotovega.

Občutki so mu pogladi kri v čelo. Moral se je zavedati, da se je zdaj zašel.

— Ljuba Olly, zelo sem ti hvaležen za tvoje dovoljenje, katerega se bom z veseljem posluževal. In seveda me bo zelo veselilo, ako me hoče imenovati Harald.

Zopet pritisne njeno roko na svoje ustnice. Za trenutek ga je navdajala misel, da bi poljubil njene ustnice. Toda Olly ga je pri tem znala tako voditi, da je ostal pri poljubu roke.

Olly naglo vstane, se nekoliko nasmeje in globoko dahne.

— Tako, tako, hvala Bogu, sklonila sta formalnosti, dragi Harald, in se moreva, ako ti je prav, mojemu bratu predstaviti kot zaročena.

— Prosim te, draga Olly. Upam, da se tvoj brat name ne bo srdil, ker mu bom odpeljal sestro.

— Moj brat te ima rad. Popolnoma odkrito ti priznam, da ti ne bi bil rekel "da", ako mojemu bratu ne bi bil všeč. Kar pa se tiše tega, da me boš odpeljal — ti moram takoj sedaj povedati: od mojega brata me ne smeš ločiti. Mene neobhodno potrebuje. Jaz odina sem mu najbližja. Sicer mi ga neoda ne bo več dolgo pustila, toda v tem kratkem času ne sme pogrešati moje ljubezni in oskrbe. Kaj ne, da bo dovolil, da bo smel najino hišo smatrati za svojo dom?

To je bila popolnoma druga Olly, kot prej. Vsa hladnost in razločnost je padla od nje in srčen glas je zvenel iz njenih besed. Graf Hochberg je to dobro opazil in vendar ga je prijetno zadelo, da je iz njene zveze izšla razločnost in hladnost.

— Tega ti pač ne bom zatrljal, Olly, — pravi tudi Harald malo bolj gorko.

Olly ga prijazno pogleda.

— Za to se ti zahvalim. O tem sem se hotela s teboj dogovoriti, pri čemer, čeprav si bil zadržan, si vendar vendar ne bi bil bil z mojim življenjem odvisen. Ako mi boš, napraviti posebno uslugo, reci sem Wernerju, da sme tvojo hišo smatrati za svoj dom. Brat je tih in ne zahteva ničesar za sebe in nikdar ti ne bo razločen.

— Toda, prosim te, Olly, o tem ti ni treba govoriti. Graf Hochberg je zelo velik in prevelik. Zelo me bo veselilo, ako se bo tvoj brat v njem počutil zadovoljnega. Kakor bo postal tvoj dom, naj bo tvoj dom — pravi Harald, vesel, da je saj v tem mogel nekaj nuditi in dati.

Njene očrne prvi gorko in vroče vpraša njegovo.

— Prav je, ako ti bo všeč, da se s teboj dogovorim. Hochberg kot o mojem novem domu. Ali si namenjen se tja preseliti?

Harald nekaj časa gleda pred se. Nato pa dvigne glavo.

— Da, Olly, to je moj namen. Sklenil sem pustiti vojaško službo in se popolnoma posvetiti odkritju svojega posvetstva. Zdi se mi, da so tam lahkomiselnost in neupornost gospodarskega, drugače ne bi prišli tako daleč. Pravi, da gospodarske oče rede krove. In tako hočem sam poskusiti na svojih krovah. Tako, kot do sedaj, ne morem več iti daleč.

— Poleg tega moram tudi računati na to, da ti bom pustila na razpolago vsako stvar, da zopet dvigneš gospodarstvo, — pravi Olly mirno.

(Dolje prihodnj.)

Razne vesti.

KRVNA OSVETA V KRALJEVSKI RODBINI

Končno so pršle v Evropo podrobne vesti o umoru afganjskega kralja Nadira Khana. Po umoru so bile namreč pretežne vse brzogovorne in telefonske zveze z Indijo, tako da ni bilo mogoče zvedeti nobenih podrobnosti. Nadir je bil ustreljen s starim revolverjem in njegov morilec se piše Abdul Ghani. Morilec oče je bil nečak umorjenega Habib Ullaha I., očeta Amanu Ullaha. Nadir je zasedel prestol po izgonu svojega bratrance Amanu Ullaha iz Afganistana. Aman Ullahovi sorodniki, mogočni Durani, so mu pa očitali udeležbo pri umoru Habiba Ullaha I., ki je bil ustreljen leta 1919 na ulici v Kabul.

Eden izmed Duranijev je umrl v Berlinu. Nadirovega brata poslanika Mohameda Ahmeda. Drugi Durani je zdaj ustrelil Nadira. Mohamed Zahir, ki je postal zdaj vladar Afganistana, bo moral računati s tremi sovražniki, z bivšim enirnim Amanom Ullahom, z lastnim stricem Sardarom šahom Val Khanom, poslanikom v Parizu, in s klanom Gau Siddinom. Mohamed Nadir je bil navdušen prijatelj Francije. Nasprotno je pa sovražil Anglijo. Položaj se da presoditi takole: Če se obrzi na prestolu Mohamed Zahir odnosi se se polastita prstala Vali Khan ali Gau Siddin, bo afganska politika naklonjena Franciji in Rusiji. Če pa pride zopet na prestol Aman Ullah, bo vodil Afganistan anglofilsko politiko.

S KRVJO PISANA PISMA

Iz Tokija poročajo: Na Japonskem se je pravkar vršil proces proti morilec ministrskega predsednika Inukaja. Ta proces je razburil vso Japonsko. Preden je sodišče začelo sklepati o sodbi, je dobivalo neštevila pisma. Več kot 1 milijon Japancev je pisano prosilo, naj bi sodišče obtožence oprostil. Več kot en tisoč teh pism pa je bilo pisanih s človeško krvjo. Takim prošnjam se japonsko sodišče ni moglo upirati. Za tri obdolžence je državni pravdnik predlagal smrtno kazen. Sodišče pa tega predloga ni upoštevalo, ampak je upoštevalo prošnje, izražene s krvjo pisanih pism ter namesto smrtno kazni izreklo ječo.

KOLUMBOV ZEMLJEVID NAJDEN

V reviji "Geographical Review" poroča Pavel Kahle, da so pred kratkim v Starem Seraju v Carigradu našli redek turški zemljevid sveta. Kahle pravi, da je ta karta v zvezi s Kolumbovim zemljevidom, ki ga je uporabljal Kolumbo, ko je odkril novi svet. Turški zemljevid je najbrže neposredno prenesen s Kolumbovega originala, ki pa je v medtem izgubil. Zemljevid je risan na pisanem pergamentu in velikosti 86x60 cm ter je ležal v Seraju že več sto let. V upanju, da bo morda vendarle še mogoče dobiti Kolumbov original, ki morda tudi kaže še kje v turških arhivih, so turške oblasti organizirale iskanje za tem dokumentom. Iščejo ga člani muzeja in razni svetovni učenjaki.

ANGLEŠKI UČENJAK

Pred leti je angleški polkovnik Fawcett s svojim sinom in več spriljevalci organiziral znanstveno ekspedicio v še nepreiskane kra